

УДК 351.862:378(477)

ББК 67.99(2)116

Ф 43

Рекомендовано до друку вченою радою Національного університету цивільного захисту України (протокол № 8 від 26 квітня 2018 р.)

Редакційна колегія:

Голова редакційної колегії: Садковий В.П., д.держ.упр., проф.

Головний редактор: Домбровська С.М., д.держ.упр., проф.

Заступник головного редактора: Майстро С.В., д.держ.упр., проф.

Відповідальний секретар: Помаза-Пономаренко А.Л., к.держ.упр.

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст і стилістику матеріалів, поданих у редакції авторів.

Державне управління у сфері цивільного захисту: наука, освіта, практика : матеріали Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, 19–20 квітня 2018 р. / за заг. ред. В. П. Садкового. – Х. : Вид-во НУЦЗУ, 2018. – 278 с.

У збірнику розміщено матеріали Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «Державне управління у сфері цивільного захисту: наука, освіта, практика».

Він містить матеріали щодо таких напрямів:

- механізми формування та реалізації державної політики у сфері реформування вищої освіти;
- державні механізми забезпечення якості вищої професійної освіти;
- державне регулювання розвитку дистанційної освіти для підготовки конкурентоспроможних фахівців;
- механізми публічного управління в соціальній сфері;
- механізми публічного управління в екологічній сфері;
- організаційно-правові, соціально-економічні та психолого-педагогічні аспекти державного управління у сфері цивільного захисту;
- державна політика захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню;
- державні механізми забезпечення пожежної та техногенної безпеки;
- розвиток системи та механізмів державного управління у сфері державної безпеки й охорони громадського порядку;
- механізми інтегрованого управління кордонами, організації оперативно-службової, оперативно-розшукової, контрозвідувальної, розвідувальної діяльності у сфері державної безпеки та охорони громадського порядку.

© Національний університет цивільного захисту України, 2018

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ВОДНИХ РЕСУРСІВ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Постановка проблеми. Неузгодженість темпів економічного піднесення і вимог екологічної безпеки, домінування природомістких галузей з високою питомою вагою ресурсо- та енергомістких застарілих технологій, сировинна орієнтація експорту, мілітаризація виробництва, відсутність культури праці та споживання тощо призвели до формування техногенного типу економічного розвитку України. Водні ресурси в системі забезпечення сталого розвитку України є стратегічним і життєво важливим природним ресурсом, тому на сучасному етапі виникла необхідність формування і реалізації державної політики сталого водокористування, яка дасть змогу вирішити комплекс нагальних проблем.

Виклад основного матеріалу. Концепція «сталого розвитку» визначає взаємозв'язок і баланс економічних, соціальних, екологічних, інституційних та інноваційно-технологічних компонентів з метою максимізації добробуту людини без ускладнення можливостей для майбутніх поколінь задовольняти свої потреби, що визначається

сучасними науковцями як «сталий розвиток» [1].

Серед основних чинників, що забезпечують сталий розвиток, можна виділити такі: екологічний - визначає умови й межі відновлення екологічних систем унаслідок їх експлуатації; економічний - передбачає формування економічної системи, гармонізованої з екологічним чинником розвитку; соціальний - утверджує право людини на високий життєвий рівень в умовах екологічної безпеки й благополуччя.

У вересні 2015 року в рамках 70-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН у Нью-Йорку відбувся Саміт ООН зі сталого розвитку та прийняття Порядку денного розвитку після 2015 року, на якому було затверджено нові орієнтири сталого розвитку. Підсумковим документом Саміту «Перетворення нашого світу: порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року» було затверджено 17 Цілей Сталого Розвитку та 169 завдань [2]. Результатом локалізації цілей сталого розвитку до Українського контексту стала розробка національної системи ЦСР (86 завдань розвитку та 172 показники для моніторингу їх виконання), яка відображена у Національній доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна».

У Національній доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна» водна ціль №6. «Чиста вода та належні санітарні умови» знайшла своє відображення у наступних завданнях:

Завдання 6.1. Забезпечити доступність якісних послуг з постачання безпечної питної води, будівництво та реконструкцію систем централізованого питного водопостачання із застосуванням новітніх технологій та обладнання.

Завдання 6.2. Забезпечити доступність сучасних систем водовідведення, будівництво та реконструкцію водозабірних та каналізаційних очисних споруд із застосуванням новітніх технологій та обладнання.

Завдання 6.3. Зменшити обсяги скидання неочищених стічних вод, насамперед з використанням інноваційних технологій водоочищення на державному та індивідуальному рівнях.

Завдання 6.4. Підвищити ефективність водокористування.

Завдання 6.5. Забезпечити впровадження інтегрованого управління водними ресурсами.

Одним з основних законів, що регулює водні відносини, є Водний кодекс України. Відповідно до Водного кодексу усі води (водні об'єкти) на території України є національним надбанням Українського народу, однією з природних основ його економічного розвитку і соціального добробуту. Зазначено, що Водний кодекс, в комплексі з заходами організаційного, правового, економічного і виховного впливу, сприятиме формуванню водно-екологічного правопорядку і забезпеченню екологічної безпеки населення України, а також більш ефективному, науково обґрунтованому використанню вод та їх охороні від забруднення, засмічення та вичерпання [3].

Відповідно до Положення про Державне агентство водних ресурсів України, Державне агентство водних ресурсів України (Держводагентство) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра екології та природних ресурсів і який реалізує державну політику у сфері розвитку водного господарства та гідротехнічної меліорації земель, управління, використання та відтворення поверхневих водних ресурсів.

Основними завданнями Держводагентства є: реалізація державної політики у сфері управління, використання та відтворення поверхневих водних ресурсів, розвитку водного господарства і меліорації земель та експлуатації державних водогосподарських об'єктів комплексного призначення, міжгосподарських зрошувальних і осушувальних систем; внесення пропозицій щодо забезпечення формування державної політики у сфері розвитку водного господарства та гідротехнічної меліорації земель, управління, використання та відтворення поверхневих водних ресурсів [4].

Неефективність існуючої системи державного управління у сфері охорони вод та раціонального використання водних ресурсів зазначається у Розпорядженні Кабінету

Міністрів України «Про затвердження середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2020 року та плану пріоритетних дій Уряду на 2017 рік» №275-р від 03 квітня 2017 року. Зокрема наголошується, що існуюча система не сприяє досягненню цілей і завдань сталого розвитку та потребує реформування шляхом переходу від адміністративно-територіальної моделі управління до басейнової, в якій одиницею управління виступає річковий басейн, а не його частина у межах адміністративної одиниці (інтегроване управління водними ресурсами за басейновим принципом).

Необхідність переведення водного господарства України на модель сталого розвитку обумовлена потребою в уповільненні негативних тенденцій використання водних ресурсів та прискоренні інноваційного оновлення матеріально-технічної бази водокористування. Проблема посилюється неоднаковою природою організаційних і технічних колізій водокористування в різних галузях національної економіки через специфіку технологічного процесу, водомісткість готової продукції і технічний рівень інфраструктури використання водних ресурсів.

Висновки. Державна політика інституційних змін у сфері водокористування повинна базуватися на достатньо обґрунтованій концептуальній основі. Такою має бути принцип компліментарності та екосистемний підхід, що дають змогу розглядати як єдине ціле водний об'єкт, його водозабір, повітряний простір над ним і діяльність з планування, дослідження та раціонального використання водних ресурсів з урахуванням можливості підтримки стійкого стану не тільки цих ресурсів, а й навколишнього середовища в цілому.

Література:

1. Трофимова В.В. Концепція сталого розвитку як основа постіндустріальних моделей розвитку / В. В. Трофимова // Інвестиції: практика та досвід, 2010. – № 8. – С. 33-37.
2. Орлова Н.С. Зелена економіка в умовах сталого розвитку / Н.С. Орлова // Менеджер. – Маріуполь. - 2015. – №1(69). – С. 45-50.
3. Водний кодекс України [Електронний ресурс]: Закон від 06.06.1995 № 213/95-ВР: - Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80>
4. Положення про Державне агентство водних ресурсів України [Електронний ресурс]: Постанова Про затвердження Положення про Державне агентство водних ресурсів України від 20.08.2014 № 393: - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/393-2014-%D0%BF>.

Орлова Н. С. – професор кафедри управління Київського університету імені Бориса Грінченка, д.держ.упр., проф., м. Київ, Україна

Островерх О. О. – начальник кафедри наглядово-профілактичної діяльності Національного університету цивільного захисту України, к.пед.н., доц., м. Харків, Україна

Палюх В.В. – ад'юнкт навчально-науково-виробничого центру Національного університету цивільного захисту України, м. Харків, Україна

Параняк Н. М. – асистент кафедри цивільної безпеки Національного університету «Львівська політехніка», к.т.н., м. Львів, Україна

Парфьонов Г. А. – сержант Національного університету цивільного захисту України, м. Харків, Україна

Плехов М. А. – слухач Національного університету цивільного захисту України, м. Харків, Україна

Плотніков Р. О. – слухач Національного університету цивільного захисту України, м. Харків, Україна

Подорований В. К. – начальник сектору продовольчого забезпечення відділу матеріального забезпечення Національний університет цивільного захисту України, м. Харків, Україна

Поленніков М. О. – аспірант Класичного приватного університету, м. Запоріжжя, Україна

Попелкова А. С. – слухач Національного університету цивільного захисту України, м. Харків, Україна

Помаза-Пономаренко А. Л. – начальник наукового відділу проблем державної безпеки навчально-науково-виробничого центру Національного університету цивільного захисту України, к.держ.упр., м. Харків, Україна

Помогайбог Б. В. – аспірант Національного університету цивільного захисту України, м. Харків, Україна

Пономаренко В. І. – офіцер Східного територіального юридичного відділу Міністерства оборони України, м. Харків, Україна

Попова О. В. – слухач Національного університету цивільного захисту України, м. Харків, Україна

Пороло М. М. – слухач Національного університету цивільного захисту України, м. Харків, Україна

Процюк О. Ю. – слухач Національного університету цивільного захисту України, м. Харків, Україна

Разумей Г. Ю. – доцент кафедри публічного управління та митного адміністрування, помічник ректора Університету митної справи та фінансів, к.держ.упр., м. Дніпро, Україна

Романенко Є. О. – завідувач кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної академії управління персоналом, д.держ.упр., проф., м. Київ, Україна

Романів А. С. – доцент кафедри цивільної безпеки Національного університету «Львівська політехніка», к.т.н., доц., м. Львів, Україна

Рибалко Д. А. – слухач Національного університету цивільного захисту України, м. Харків, Україна

Руденко С. Ю. – начальник магістратури Національного університету цивільного захисту України, к.т.н., м. Харків, Україна

Савченко О. В. – заступник начальника кафедри наглядово-профілактичної діяльності Національного університету цивільного захисту України, к.т.н., с.н.с., м. Харків, Україна

Садковий В. П. – ректор Національного університету цивільного захисту України, д.держ.упр., проф., м. Харків, Україна

Сатіга В. С. – аспірант кафедри публічного управління та адміністрування Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені